

NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG CÔNG TÁC QUẢN LÝ MỐI QUAN HỆ CỦA HỌC VIÊN Ở CÁC TRƯỜNG SĨ QUAN QUÂN ĐỘI

Nguyễn Trung Thiên, Nguyễn Trần Nhật Lâm
Trường Đại học Nguyễn Huệ

Tóm tắt: Quản lý mối quan hệ của học viên ở các trường sĩ quan quân đội là một nội dung có ý nghĩa đặc biệt quan trọng, trực tiếp tác động đến chất lượng giáo dục – đào tạo, xây dựng chính quy, rèn luyện kỷ luật và hình thành nhân cách người sĩ quan tương lai. Trong bối cảnh hiện nay, sự biến đổi mạnh mẽ của đời sống xã hội, tác động đa chiều của kinh tế thị trường, toàn cầu hóa, Cách mạng công nghiệp lần thứ tư và sự phát triển của mạng xã hội đã đặt ra nhiều yêu cầu mới, thách thức mới đối với công tác quản lý mối quan hệ của học viên.

Từ khóa: công tác quản lý; mối quan hệ; học viên; các trường sĩ quan quân đội; nâng cao chất lượng.

IMPROVING THE QUALITY OF CADET RELATIONS MANAGEMENT IN MILITARY SCHOOLS

Abstract: Managing cadet relationships in military officer schools is a particularly important aspect, directly impacting the quality of education and training, the establishment of discipline, the development of professional conduct, and the formation of the character of future officers. In the current context, the rapid changes in social life, the multifaceted impacts of the market economy, globalization, the Fourth Industrial Revolution, and the development of social media have posed many new demands and challenges to the management of cadet relationships.

Key words: management; relationships; cadets; military officer schools; quality improvement.

Nhận bài: 29.12.2025

Phản biện: 20.01.2026

Duyệt đăng: 25.01.2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Chất lượng đào tạo ở các trường sĩ quan quân đội không chỉ được quyết định bởi chương trình, nội dung, phương pháp dạy học mà còn chịu sự chi phối sâu sắc của môi trường sư phạm quân sự, trong đó mối quan hệ của học viên giữ vai trò đặc biệt quan trọng. Hoạt động trong lĩnh vực quân sự, học viên ở các trường sĩ quan quân đội tất yếu phải có những mối quan hệ nhất định. Mối quan hệ vừa là môi trường trực tiếp hình thành, phát triển nhân cách, phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống, tác phong công tác của học viên; vừa là yếu tố bảo đảm cho việc chấp hành nghiêm kỷ luật quân đội, duy trì nề nếp chính quy và nâng cao hiệu quả giáo dục – đào tạo. Do vậy, quản lý các mối quan hệ của học viên ở các trường sĩ quan quân đội là tất yếu khách quan. Quản lý các mối quan hệ của học viên ở các trường sĩ quan quân đội có vai trò đặc biệt quan trọng nhằm nâng cao chất lượng thực hiện các nhiệm vụ của học viên nói chung và nâng cao ý thức phòng, chống suy thoái về tư tưởng, đạo đức chính trị của học viên nói riêng, hạn chế cơ bản những sai phạm, khuyết điểm, từ đó, giảm tỷ lệ vi phạm kỷ luật trong đơn vị.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Công tác quản lý mối quan hệ của học viên ở các trường sĩ quan quân đội

Mối quan hệ của học viên ở các trường sĩ quan quân đội là tổng hòa các mối quan hệ xã hội mang tính đặc thù quân sự, được hình thành và phát triển trong quá trình học tập, rèn luyện, sinh hoạt,

công tác của học viên, trên cơ sở Điều lệnh quản lý bộ đội, các quy định của nhà trường và chuẩn mực đạo đức, văn hóa quân sự. Các mối quan hệ này bao gồm: quan hệ cấp trên – cấp dưới; quan hệ đồng chí, đồng đội; quan hệ với nhân dân; các mối quan hệ xã hội; quan hệ giữa học viên với cán bộ quản lý, giảng viên, nhân viên nhà trường; quan hệ giữa cá nhân với tập thể; và quan hệ của học viên với tổ chức, kỷ luật quân đội. Quản lý mối quan hệ của học viên là quá trình hoạt động có mục đích, có kế hoạch của các tổ chức, các lực lượng có chức năng, nhiệm vụ nhằm định hướng phát triển những mối quan hệ tích cực, lành mạnh; đồng thời, kịp thời điều chỉnh, uốn nắn, ngăn chặn những mối quan hệ không lành mạnh, góp phần xây dựng, phát triển hoàn thiện nhân cách của học viên; phát hiện từ sớm, ngăn chặn từ xa những nhận thức, thái độ, động cơ, hành vi lệch chuẩn trong từng mối quan hệ để ngăn ngừa những vi phạm kỷ luật, nhất là những vi phạm pháp luật, kỷ luật nghiêm trọng.

Trong những năm qua, các trường sĩ quan quân đội đã làm tốt công tác quản lý các mối quan hệ của học viên. Đại đa số cấp ủy, tổ chức đảng, người chỉ huy, chính ủy, chính trị viên, cơ quan chính trị, các chủ thể quản lý đã có nhận thức đầy đủ, đúng đắn về vị trí, vai trò của các mối quan hệ xã hội đối với quá trình hình thành, phát triển hoàn thiện nhân cách của học viên ở các trường sĩ quan quân đội; đã tổ chức quán triệt và thực hiện

nghiêm các nghị quyết, chỉ thị, hướng dẫn, kế hoạch của cấp trên, đặc điểm tình hình và nhiệm vụ chính trị của nhà trường; trực tiếp lãnh đạo, chỉ đạo, hướng dẫn, tổ chức thực hiện quản lý các mối quan hệ của học viên. Các chủ thể quản lý đã thực hiện tốt việc quản lý toàn diện trên các mối quan hệ của học viên về nhận thức, thái độ, động cơ, hành vi theo pháp luật của Nhà nước, kỷ luật của quân đội, quy định của đơn vị và nguyên tắc, quy định trong từng mối quan hệ mà học viên là thành viên. Kịp thời phát hiện từ sớm, ngăn chặn từ xa những biểu hiện về nhận thức, hành vi lệch chuẩn và những mối quan hệ thiếu lành mạnh; tiếp tục định hướng, phát triển, tạo lập thêm những mối quan hệ mới tích cực, lành mạnh hơn. Hình thức, biện pháp quản lý các mối quan hệ của học viên ở các trường sĩ quan quân đội đã được vận dụng tương đối linh hoạt, sáng tạo, phù hợp với từng đối tượng, nhất là trong giờ nghỉ, ngày nghỉ, thực hiện nhiệm vụ quan trọng, từng mối quan hệ với tổ chức, cá nhân trong quân đội và bên ngoài xã hội.

Tuy nhiên, bên cạnh những mặt tích cực vẫn còn tồn tại những hạn chế trong quản lý các mối quan hệ của học viên, đó là: việc cụ thể hóa chủ trương, biện pháp lãnh đạo, chỉ đạo công tác quản lý các mối quan hệ của học viên ở một số cấp ủy, tổ chức đảng chưa thiết thực, sát thực tình hình thực tiễn. Công tác quản lý, giải quyết tình hình tư tưởng, định hướng dư luận cho học viên, đoàn viên, thanh niên có lúc, có nơi chưa được chú trọng đúng mức, chưa theo kịp tình hình, nhất là quản lý trên không gian mạng. Công tác quản lý các mối quan hệ xã hội của học viên có thời điểm chưa cụ thể, chưa chặt chẽ, chưa kịp thời phát hiện từ sớm những vướng mắc, ngăn chặn từ xa những nhận thức, hành vi lệch chuẩn trong giải quyết mối quan hệ giữa các học viên dẫn đến mâu thuẫn, mất đoàn kết, ảnh hưởng đến chấp hành kỷ luật đơn vị và tình cảm đồng chí, đồng đội, giữa các học viên.

2.2. Giải pháp nâng cao chất lượng công tác quản lý các mối quan hệ của học viên ở các trường sĩ quan quân đội

Thứ nhất, nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các tổ chức, lực lượng về vai trò của quản lý các mối quan hệ và sự cần thiết phải quản lý các mối quan hệ của học viên.

Nâng cao trách nhiệm của cấp ủy, tổ chức đảng các cấp trong lãnh đạo các tổ chức, lực lượng tiến hành quản lý các mối quan hệ của học viên ở các trường sĩ quan quân đội. Theo đó, cấp ủy, tổ chức đảng các cấp cần thường xuyên đổi mới, nâng cao

chất lượng các hoạt động lãnh đạo, chỉ đạo quản lý các mối quan hệ của học viên; có chủ trương, biện pháp lãnh đạo đúng đắn; nhận định đánh giá đúng tình hình. Trong từng giai đoạn cụ thể, căn cứ vào tình hình giải quyết các mối quan hệ và tình hình chấp hành kỷ luật của học viên, cấp ủy, tổ chức đảng cần xây dựng và ra nghị quyết lãnh đạo chuyên đề về quản lý các mối quan hệ của học viên; cần lãnh đạo, chỉ đạo các cơ quan, đơn vị, tổ chức đoàn các cấp tổ chức sơ kết, tổng kết, rút kinh nghiệm trong quản lý các mối quan hệ của học viên.

Cán bộ chủ trì các cấp cần tích cực phát huy vai trò trách nhiệm trong định hướng nhận thức, xác định trách nhiệm trong quản lý các mối quan hệ của học viên; phải nhạy bén phát hiện các vấn đề phức tạp mới nảy sinh trong quản lý; tìm hiểu, nắm chắc nguyên nhân để chỉ đạo các tổ chức, lực lượng xác định đúng nội dung, biện pháp quản lý các mối quan hệ của học viên. Cơ quan chức năng các cấp cần nâng cao trách nhiệm đối với việc trực tiếp cụ thể hóa các chỉ thị, nghị quyết thành các quy định, chế độ cụ thể giúp lãnh đạo, chỉ huy và cán bộ quản lý các cấp duy trì, theo dõi quản lý các mối quan hệ của học viên ở các trường sĩ quan quân đội. Tổ chức lực lượng trong đơn vị duy trì nghiêm các chế độ, quy định, nhất là quy định sẵn sàng chiến đấu, quy định về thời gian, quy chế và quy định trong huấn luyện, học tập và trong giờ nghỉ, ngày nghỉ.

Các tổ chức quần chúng và hội đồng quân nhân cần nâng cao trách nhiệm đối với việc tổ chức cho đoàn viên, quân nhân tích cực tham gia quản lý các mối quan hệ của học viên. Nâng cao trách nhiệm trong thảo luận, bàn bạc biện pháp thực hiện quản lý các mối quan hệ của học viên. Làm tốt việc phối hợp với cấp ủy, chính quyền địa phương nơi đơn vị đóng quân, kịp thời phản ánh tình hình giải quyết các mối quan hệ của học viên, nhất là khi học viên thực hiện các hoạt động dã ngoại ở địa phương. Nâng cao trách nhiệm của gia đình, người thân; thường xuyên liên lạc, phối hợp với cơ quan, đơn vị phản ánh kịp thời diễn biến về tư tưởng, việc giải quyết các mối quan hệ của học viên đối với người thân, gia đình và các tổ chức, cá nhân khác ở địa phương cư trú.

Thứ hai, vận dụng linh hoạt, sáng tạo các hình thức, biện pháp quản lý các mối quan hệ của học viên.

Quản lý các mối quan hệ của học viên ở các trường sĩ quan quân đội cần được các cơ quan, đơn vị quản lý học viên cụ thể hóa và vận dụng linh hoạt các hình thức, biện pháp theo chức

trách, nhiệm vụ, có thể áp dụng các hình thức, biện pháp, như: thông qua sinh hoạt tự phê bình, phê bình trong các tổ chức đảng, đoàn thanh niên, sinh hoạt đơn vị, hội đồng quân nhân; lồng ghép trong thực hiện các cuộc vận động và phong trào thi đua quyết thắng, học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh... qua đó, học viên tự điều chỉnh hành vi trong giao tiếp, ứng xử với các mối quan hệ đúng với chuẩn mực đạo đức quân nhân và quy định trong quân đội, nhà trường. Định kỳ, vào các thời điểm sơ kết, tổng kết, bình xét giữa năm, cuối năm, cấp ủy, chỉ huy, cơ quan chức năng, tổ chức đoàn các cấp, cần cụ thể hóa các nội dung, tiêu chí để đánh giá các mối quan hệ của học viên gắn với tình hình, nhiệm vụ của từng đơn vị. Thực hiện tốt việc đăng ký, quản lý chặt chẽ phương tiện kết nối internet, các tài khoản mạng xã hội của học viên.

Để nắm bắt thông tin kịp thời, hiệu quả, ngoài việc phát huy vai trò của cấp ủy viên phụ trách, đội ngũ chiến sĩ bảo vệ, chiến sĩ dân vận, các cơ quan, đơn vị quản lý học viên cần thực hiện công khai số điện thoại của cán bộ chủ trì các cấp để cán bộ, đoàn viên, thanh niên thuộc quyền kịp thời phản ánh các sự việc xảy ra, nắm bắt dư luận tập thể. Phối hợp chặt chẽ giữa gia đình, địa phương và đơn vị trong quản lý các mối quan hệ của học viên; thiết lập mối quan hệ với gia đình học viên thông qua trao đổi bằng điện thoại, mạng xã hội... Tăng cường mối liên hệ với cấp ủy, chính quyền, các tổ chức chính trị xã hội và Nhân dân nơi đóng quân; gắn xây dựng đơn vị an toàn với địa phương, địa bàn đóng quân an toàn, khu dân cư văn hóa, tạo hành lang thuận lợi trong quản lý các mối quan hệ của học viên.

Thứ ba, từng học viên nêu cao ý chí quyết tâm khắc phục khó khăn, kiên quyết, kiên trì thực hiện tốt kế hoạch tự tu dưỡng, rèn luyện, tự quản lý các mối quan hệ của bản thân.

Trên cơ sở kế hoạch tự tu dưỡng, tự rèn luyện, tự quản lý các mối quan hệ đã được xây dựng, mỗi học viên cần xây dựng ý chí quyết tâm cao, chủ động khắc phục những khó khăn; kiên quyết, kiên trì thực hiện tốt mục tiêu, yêu cầu, chỉ tiêu, nội dung đã xác định. Cần chủ động sắp xếp thời gian học tập, huấn luyện, công tác theo kế hoạch

chung của nhà trường; chủ động khắc phục những khó khăn về thời gian, cơ sở vật chất bảo đảm để thực hiện tốt kế hoạch đã xác định. Bên cạnh đó, mỗi học viên phải nêu cao ý chí quyết tâm vượt qua những áp lực về tâm lý, tinh thần, chủ động khắc phục khó khăn, kiên quyết, kiên trì, tranh thủ mọi điều kiện và khả năng có thể để thực hiện tốt kế hoạch tự tu dưỡng, tự rèn luyện, tự quản lý các mối quan hệ của bản thân đã xây dựng.

Mỗi học viên cần tự nêu cao tinh thần tự phê bình, tự soi lại bản thân, nghiêm túc đánh giá đúng những ưu điểm, hạn chế, khuyết điểm, những khó khăn, vướng mắc trong tự tu dưỡng, rèn luyện, tự quản lý các mối quan hệ xã hội của bản thân. Trên cơ sở đó, mỗi học viên chủ động xây dựng kế hoạch tự tu dưỡng, rèn luyện, tự quản lý các mối quan hệ của bản thân một cách phù hợp nhất với yêu cầu của tổ chức và thực tiễn đang đặt ra. Theo đó, kế hoạch tự tu dưỡng, rèn luyện, tự quản lý các mối quan hệ của mỗi học viên cần xác định rõ mục tiêu, yêu cầu, chỉ tiêu, nội dung, hình thức, biện pháp, thời gian, không gian cụ thể. Xác định mục tiêu, yêu cầu và chỉ tiêu đạt được trong quá trình tự tu dưỡng, rèn luyện, tự quản lý các mối quan hệ của từng học viên phải sát thực, có cơ sở khoa học, phù hợp với đặc điểm, khả năng của từng người với điều kiện của từng đơn vị. Nội dung tự tu dưỡng, rèn luyện, tự quản lý các mối quan hệ của bản thân phải toàn diện, đáp ứng tốt yêu cầu quản lý toàn diện các mối quan hệ của học viên ở các trường sĩ quan quân đội.

III. KẾT LUẬN

Quản lý mối quan hệ của học viên ở các trường sĩ quan quân đội là một nội dung quan trọng, có ý nghĩa quyết định đối với việc xây dựng môi trường sư phạm quân sự lành mạnh, kỷ luật và nâng cao chất lượng giáo dục – đào tạo. Trong bối cảnh mới, công tác này đang đứng trước nhiều yêu cầu và thách thức mới, đòi hỏi phải được nghiên cứu, triển khai một cách toàn diện, đồng bộ và sáng tạo. Thực hiện tốt các giải pháp nêu trên sẽ góp phần xây dựng đội ngũ sĩ quan tương lai có bản lĩnh chính trị vững vàng, phẩm chất đạo đức trong sáng, ý thức tổ chức kỷ luật nghiêm minh và năng lực tốt đáp ứng yêu cầu xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam trong tình hình mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Ban Thường vụ Quân ủy Trung ương (2019). *Chỉ thị 855-CT/QUTW ngày 12/8/2019 về đẩy mạnh cuộc vận động phát huy truyền thống, cống hiến tài năng, xứng danh “Bộ đội Cụ Hồ” thời kỳ mới.*

Đảng Cộng sản Việt Nam (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII. Tập I, II.* H. NXB Chính trị quốc gia Sự thật.